

chủ đề
tháng 4&5-2023

NGƯỜI GIÀ

HIỆP THÔNG VỚI NGƯỜI GIÀ

● *Đóa Hoa Vô Thường*

Nếu ta muốn sống hiệp thông với người già, thì ta phải cảm nghiệm được tuổi già. Điều cảm nghiệm đầu tiên của tôi về tuổi già, là sắc diện và tính tình bắt đầu thay đổi rất nhanh. Làm cho sắc diện của ta thành “tóc bạc da mồi”, tính tình thì lắm ca lắm cảm. Tuy nhiên, tuổi già cũng có những yếu tố tích cực và tiêu cực của tuổi già:

A. VÀI ĐIỂM TÍCH CỰC CỦA TUỔI GIÀ:

1. Quan niệm chung về tuổi già: Từ xa xưa, các cụ nhà ta thường lấy cái mốc 70 làm chuẩn cho tuổi đời: “*Nhân sinh thất thập cổ lai hy*”, nghĩa là hiếm ai sống được bảy mươi tuổi.

Kinh Thánh cũng cùng một quan điểm ấy, khi nói: “*Tính tuổi thọ trong ngoài bảy chục. Mạnh giỏi chẳng là được tám mươi, mà phần lớn chỉ là gian lao khổ nhọc. Cuộc đời thấm thoát chúng con đã khuất rồi*” (Tv 89,10).

2. Tuổi già là một ân huệ. Kinh Thánh đã ca tụng tuổi già, vì tuổi già là hồng ân của Thiên Chúa, là phúc lành của Chúa (x. St 11,10-32). Người già được kính trọng, bởi “*người đầu bạc thì khôn ngoan*” (Kn 4,7). Sách Châm ngôn viết: “*Tóc bạc là triều thiên vinh hiển*” (Cn 16,31). Thánh vịnh 92 cũng ca tụng: “*Già cõi rồi vẫn sinh hoa kết quả, tràn đầy nhựa sống, cành lá xanh rờn*” (TV 92,15).

3. Tuổi già thì đạo đức.

Trong khi mọi người đều được mời gọi nên thánh, để “kết hợp mật thiết và chặt chẽ với Đức Kitô”, thì sự quan tâm đạo đức thường thừa nhận rằng: lời mời gọi này quan trọng hơn đối với các vị cao niên.

Thật vậy, con người sinh ra, lớn lên và phải già đi. Đó là lẽ thường tình của cuộc sống, nhưng tuổi già nhất thiết phải có một cái gì đó để lại. George Granville nói: “Tuổi trẻ là mùa của yêu thương. Tuổi già là mùa của đạo đức”.

Vì thế, tuổi già có thể trở thành một giai đoạn quý nhất của cuộc đời. Có người nói: “Chúa định cho tuổi trẻ có sức mạnh và vẻ đẹp về thể chất. Nhưng vẻ đẹp và sức mạnh của tuổi già là tâm hồn đạo đức”.

4. Tuổi già thì khôn ngoan và kính sợ Chúa. Sách Huấn ca ví người già như cành lá của cây khôn ngoan: “*Rễ của khôn ngoan là kính sợ Đức Chúa. Cành lá của khôn ngoan là cuộc đời trường thọ*” (Hc 1,20).

5. Tuổi già biết lo liệu, phán đoán và giàu kinh nghiệm. Về vấn đề này, sách Huấn ca viết như sau: “*Khi còn trẻ không lo dành dụm, lúc về già lấy đâu mà có? Người khôn ngoan phán đoán, bậc lão thành chỉ bảo, thật đẹp để biết bao! Sự khôn ngoan của các vị bô lão, tư tưởng và ý kiến của các ngài đẹp để dường bao! Giàu kinh nghiệm là triều thiên của hàng bô lão. Lòng kính sợ Đức Chúa là niềm hãnh diện của các ngài*” (Hc 25,3-6).

Sách Khôn Ngoan cũng ca ngợi tuổi già: “*Tuổi già thì đáng kính trọng, không phải vì trường thọ, cũng không phải vì cao niên, nhưng vì người đầu bạc thì khôn ngoan*” (Kn 4,7).

B. VÀI ĐIỂM TIÊU CỰC CỦA TUỔI GIÀ:

1. Tuổi già hay quên và lắm cảm: Cái cảm nghiệm hiển nhiên về vấn đề này là bắt đầu quên, bắt đầu lắm cảm. Thí dụ: Vừa ở trong phòng ra ngoài định lấy cái gì đó, thế mà khi đã ra ngoài lại quên

băng đi, không biết đến đó làm gì. Đứng một hồi mới nhớ ra: “À, thì ra mình định lấy cái..!” Hôn nữa, nhiều khi vừa nói một vấn đề nào đó rồi, mà cứ tưởng chưa nói, nên lập đi lập lại, khiến cho người nghe phát ngán. Nhất là khi nói chuyện, thì cứ nói vòng vo Tam quốc, rào trước đón sau, nói mãi mà chưa vào đề, khiến cho người ta dễ bực mình.

Ấy thế nhưng, có những vấn đề không đáng nhớ thì lại nhớ rất lâu. Nhất là những chuyện ngày xưa, đúng như người ta thường bảo, người già thì hay sống với quá khứ. Vâng, “già sinh tật, tật sinh cớ”. Ở tuổi già, những điều đáng nhớ thì lại quên, mà những điều đáng quên thì lại nhớ. Để tuổi già được bình an thư thái, ta phải quyết tâm quên đi những hận thù quá khứ.

2. Tuổi già hay tủi thân và cô đơn: Tại sao lại hay tủi thân? Vì nay tuổi già sức yếu, làm không được nữa, thì phải nhờ con cháu. Mà nhờ chúng nó, thì nó không chịu làm;

hoặc nếu có, thì làm một cách miễn cưỡng, lại còn cần nhằn mình nữa. Thí dụ: Già cả không chạy xe được nữa, nhờ con cháu chở đi nhà thờ, thì có khi chúng chở; có lúc chúng nói ở nhà đọc kinh cho rồi, việc gì cứ phải đến nhà thờ hoài vậy... Thế là tủi thân. Buồn ơi là buồn!

Lại còn cảnh cô đơn nữa. Khi về già, ngồi một chỗ, nói không ra hơi, nói chuyện nọ xọ chuyện kia, chẳng con cháu nào muốn nghe. Có gọi chúng nó đến, thì chúng lăm la lăm lét, câu trước câu sau, chúng linh đi luôn. Đối với những cụ còn đủ cặp, thì sớm tối còn thủ thỉ với nhau. Ông "Kính Mừng" bà "Thánh Ma", kể ra cũng còn đỡ. Nhưng khi đã goá bụa, thì sự cô đơn buồn tủi càng ghê gớm hơn nhiều.

3. Tuổi già bất lực: Có chân đó, nhưng chân không đủ sức để di chuyển thân xác từ chỗ này đến chỗ kia. Có tay đó, nhưng tay không còn khả năng cầm giữ một vật gì cho chắc. Có tai đó, mà có khi người ta hét bên tai, mình

cũng chẳng nghe thấy gì. Có mắt đó, mà không còn xác định được người hay vật ngay trước mặt mình. Đó là tình trạng bất lực.

Tuy tới tuổi già, thân xác và tinh thần sẽ lâm vào tình trạng bất lực. Nhưng có một khả năng tâm linh không trở thành bất lực. Đó là khả năng cầu nguyện và kết hợp với Chúa.

4. Tuổi già giống trẻ thơ.

Nếu đem so sánh hình ảnh một em bé với một cụ già bảy tám mươi tuổi, người ta thấy khác nhau một trời một vực. Em bé xinh như bông hoa tươi mới nở. Còn cụ già thì khô héo như đóa hoa sắp tàn. Tuy nhiên, trong cái khác biệt già trẻ đó, ta vẫn thấy có những điểm tương đồng rất ngộ nghĩnh:

Chẳng hạn: Em bé không thể tự ăn uống được, và thức ăn phải là đồ lỏng. Cụ già cũng vậy: ăn uống phải có người đút; và cụ cũng không thể ăn thức ăn cứng được nữa. Em bé cần phải mặc tã, thì cụ già cũng cần phải mang cái thứ đó, khi không còn khả năng

kiềm chế bộ phận bài tiết của mình. Em bé ăn rồi lại nhắm mắt ngủ li bì, thì cụ già nằm trên giường bệnh cũng y hệt em bé. Và còn nhiều thứ khác giống nhau nữa...

Chợt nhớ lời Kinh Thánh, có lần Chúa Giêsu đã nói rằng: *"Chỉ những ai giống như trẻ thơ, mới được vào Nước Thiên Đàng"* (Mt 19,14). Nhiều cụ sợ không được lên Thiên Đàng, vì làm sao già lụ khụ mà giống trẻ thơ được. Vậy thì hôm nay, xin các cụ yên chí nhé. Các cụ cũng có nhiều điểm giống trẻ thơ lắm đó! Nước Thiên Đàng là của các "cụ bé thơ" đấy!

5. Tuổi già hay bệnh tật.

Tuổi già gắn liền với bệnh tật. Đạo Công Giáo dạy ta phải thánh hoá khổ đau, biến khổ đau thành tình thương; và rồi khổ đau sẽ trở thành niềm hoan lạc. Đời sống của các thánh đã chứng minh rằng, các ngài không sợ đau khổ. Trái lại, vì lòng yêu Chúa và yêu tha nhân, các ngài đã sẵn sàng đón nhận mọi đau khổ cho chính mình.

Viết đến đây, tôi chợt nhớ lời Ngôn sứ Isaia: “*Người đã mang lấy các tật nguyên của ta và gánh lấy các bệnh hoạn của ta*” (Mt 8,17). Vậy thì các cụ hãy quẳng gánh lo đi mà vui sống, các cụ nhé!

6. Tuổi già và sự chết.

Ngày xưa, có lẽ những người thuộc thế hệ già thường nghe trong Kinh bôn có hai chữ: “Tứ chung”. Vâng, đó là bốn cái cuối cùng của con người: Chết, Phán xét, Thiên đàng, hay Hoả ngục, mà mọi người sớm muộn gì cũng phải trải qua. Ta không thể nhắm mắt làm ngơ được. Vậy, ta phải

chuẩn bị mỗi ngày, để rồi một ngày không xa, ta sẽ phải đối diện với “tứ chung”. Thêm một tuổi đời, là tiến gần đến sự chết. Vâng, triết gia Jean Paul Sartre đã nói như thế: “Sinh ra là tiến dần đến sự chết”.

KẾT LUẬN: Với những chia sẻ trên đây, hy vọng sẽ giúp ta cũng như các thế hệ con cháu hiểu hơn về người cao tuổi. Từ đó, ta sẽ sống cảm thông hơn, hiệp thông hơn và chăm sóc người già dễ dàng hơn, trong những năm tháng “gần đất xa trời” của tuổi già đáng kính. Xin Chúa chúc lành cho các cụ. ❀

MẶT TRÁI TẮM THẨM

● *Lm. Bùi Văn Khiết Tâm*

Một hiện tượng mới nổi lên trong thời gian gần đây, là người ta đi săn tìm và sưu tập những gốc cổ thụ, bất kể là cây gì, để tạo dáng bonsai. Nhiều bonsai được các nghệ nhân chăm chút

thu về hàng tỉ, hay chí ít vài chục hoặc vài trăm triệu đồng, tùy theo từng loại.

Thế nhưng, có một vẻ đẹp “*cội rể*” (chữ của Đức Giáo Hoàng Phanxicô) vẫn trường tồn qua nhiều thế hệ đang bị